

Valg af vintersædsart ved sen såning

To års forsøg med sen såning af vintersædsarterne tyder på, at især triticale klarer sig godt ved sen såning på lerede jorder. På sandjord er vinterrug højestydende trods højere dyrkningsomkostninger og en lavere værdisætning som svinefoder.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

De seneste måneders regn betyder, at såtidspunktet udskydes i mange egne af landet. Det vil føre til, at en stor del af vintersæden skal sås relativt sent. I høst 2010-2011 er der gennemført i alt otte forsøg med sen såning af vintersædsarterne. Forsøgene er gennemført med henblik på at afdække konkurrenceforholdet mellem vinterhvede, triticale og vinterrug, når såningen strækker sig ind i oktober. Vinterbyg er den af vintersædsarterne, der er mest følsom mht. såtidspunktet, og indgår derfor ikke i forsøgene. Alle forsøgene er sået i første halvdel af oktober begge år, og der er generelt ikke registreret problemer med overvintringen i nogen af arterne. Forsøgene er gennemført på JB 2-7, dog med en stor overvægt af forsøg på JB 4-7.

I forsøgene indgår tre udsædsmængder for hver af arterne, henholdsvis 350, 400 og 450 spiredygtige kerner pr. m² i vinterhvede og triticale samt 200, 250 og 300 spiredygtige kerner pr. m² i vinterrug. Det er desværre ikke lykkedes at opnå den tilstræbte spredning mht. udsædsmængder i forsøgene – hverken i 2011 eller i 2010. Det er sandsynligvis en del af forklaringen på, at udsædsmængderne kun har begrænset betydning for udbyttet i især vinterhvede. Resultaterne af de to års forsøg ses i tabel 1.

Tabel 1. Sammenligning af vintersædsarterne ved sen såning, høst 2010-2011.

Vintersæd	Tilstræbt plantetal, spiredygtige kerner pr. m ²	Opnået plantetal, planter pr. m ²	Brutto-udbytte, hkg pr. ha	Netto-udbytte, hkg pr. ha ¹⁾
<i>8 forsøg</i>				
Vinterhvede ²⁾	350	295	60,2	55,4
Vinterhvede ²⁾	400	333	60,5	55,0
Vinterhvede ²⁾	450	345	61,5	55,3
Triticale ³⁾	350	354	64,9	61,4
Triticale ³⁾	400	383	65,3	61,3
Triticale ³⁾	450	401	68,0	63,5
Vinterrug ⁴⁾	200	199	64,5	57,6
Vinterrug ⁴⁾	250	227	68,4	59,8
Vinterrug ⁴⁾	300	268	71,3	61,0
LSD			<i>ns</i>	

¹⁾ Når omkostningen til udsæd er fratrukket.

²⁾ 2010-2011: Hereford.

³⁾ 2010: Vuka, 2011: Cando.

⁴⁾ 2010: Evolo; 2011: Palazzo.

Som gennemsnit af alle forsøg er der i alle arter en tendens til at kerneudbyttet stiger, når udsædsmængden øges. Det største kerneudbytte er opnået i hybridrug med en udsædsmængde svarende til 300 spiredygtige kerner pr. m².

Yderst til højre i tabel 1 er nettoudbytte beregnet som gennemsnit af de to års forsøg, når omkostningerne til udsæd er trukket fra. I beregningerne er udsædsprisen sat til 2,5 gange kornprisen i vinterhvede og triticale, mens den for vinterrug er oplyst til 390 kr. pr. unit (1 unit = 1.000.000 kerner) i forhold til kornpris på 125 kr. pr. hkg vinterrug. De væsentligt højere udsædsomkostninger i hybridrug betyder, at det højeste nettoudbytte i gennemsnit af to års forsøg er opnået i triticale ved den højeste udsædsmængde, mens nettoudbyttet i vinterhvedesorten Hereford ligger 6-8 hkg pr. ha lavere end i triticale, afhængig af udsædsmængden. Vinterrugen følger næsten med triticales og klarer sig overraskende nok bedst ved den højeste udsædsmængde, selv når omkostningerne til udsæden er trukket fra. Triticale har den fordel, at den kan indgå i svinefoderet på stort set lige fod med vinterhvede, mens vinterrug til svinefoder skal værdisættes lavere som følge af bl.a. et lavere indhold af råprotein og en lidt lavere tilvækst.

På sandede jorder ser hybridrugen ud til at være konkurrencedygtig. Kun et af forsøgene er gennemført på decideret sandjord (JB 2). I dette forsøg fra høst 2010, har vinterrug med en udsædsmængde svarende til 200 spiredygtige kerner pr. m² givet et nettomerudbytte på hhv. 8,8 og 18,5 hkg pr. ha i forhold til henholdsvis triticale og vinterhvede, og er derfor konkurrencedygtig, på trods af en lidt lavere værdisætning som svinefoder.

Se mere om betydningen af såtidspunktet i vintersædsarterne i [Planteavlsorientering nr. 01-343](#) (kræver [abonnement](#) på LandbrugsInfo).

By Rich Haddock

[Til top](#)